



רעפ 23850-12-24 - נדים גאבר נ' מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

ברע"פ 23850-12-24

לפני:	כבוד השופט חאלד כבוב
המבקש:	נדים גאבר
נגד	
המשיבה:	מדינת ישראל בקשת רשות לערור על החלטת בית המשפט מחוזי מרכז-לוד (כבוד השופטת א' אורן) בעמ"ת 69138-11-24 מיום 05.12.2024 י"ד כסלו התשפ"ה (15 דצמבר 2024)
תאריך הישיבה:	
בשם המבקש:	עו"ד ארז בן ארויה
בשם המשיבה:	

החלטה

בקשה למתן רשות לערור לפי סעיף 53(א1)(1) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים), על החלטת בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (כבוד השופטת א' אורן) בעמ"ת 69138-11-24 מיום 05.12.2024. בגדרה, התקבל ערר המשיבה על החלטת בית משפט השלום בפתח תקווה במ"ת 79701-07-24 (כבוד השופטת מ' אדרי טרבלסי) מיום 26.11.2024 שהורה על שילוב המבקש בקהילה טיפולית בזמן מעצרו.

רקע והשתלשלות העניינים

1. כפי שפורט בהרחבה בהחלטות בית המשפט המחוזי ובית משפט השלום, נגד המבקש הוגש כתב אישום שמייחס לו עבירה של הסעה ברכב של תושב זר השוהה שלא כדין לפי סעיף 12א(ג1) לחוק הכניסה לישראל, תשי"ב-1952; וכן מספר עבירות של קשירת קשר לביצוע פשע לפי סעיף 499א(1) לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); גניבת רכב בצוותא לפי סעיפים 413ב

עמוד 1



ו-29(א) לחוק העונשין; ופריצה לרכב בכוונה לגנוב בצוותא לפי סעיפים 413 ו-29(א) לחוק העונשין. בד-בבד עם כתב האישום, הוגשה גם בקשה להורות על מעצרו של המבקש עד תום ההליכים נגדו.

2. בקיצור נמרץ יתואר, כי ביום 30.09.2024 התקבל תסקיר שירות המבחן, במסגרתו צוין כי "בשל קווי אישיותו [...] אנו מעריכים כי קיים סיכון משמעותי להישנות התנהגות דומה למיוחס לו בכתב האישום ופריצת גבולות החוק". באשר לאפשרות של חלופת מעצר, הוטעם כי אין בחלופת המעצר בבית הוריו כמו גם בחלופת מעצר בתנאים של פיקוח אלקטרוני, כדי לתת מענה טיפולי למצבו ולהפחית את הסיכון הנשקף ממנו.

3. ביום 01.10.2024, לנוכח העובדה שהמבקש כבן 20 וללא עבר פלילי, בית משפט השלום מצא לנכון להורות על קבלת תסקיר משלים. במסגרת התסקיר המשלים צוין כי המבקש ביטא את רצונו להשתלב בקהילה טיפולית ייעודית בתחום ההתמכרויות לסמים. בהתאם, שירות המבחן המליץ על "דחיית הדיון בעניינו למשך 10 ימים במהלכם אנו נפנה לקהילה טיפולית המתאימה לצרכיו, נקבע עבורו ראיון קבלה, ונדווח על כך". לאחר שהמבקש ביצע ראיון קבלה בקהילת 'אלפאטם' בטייבה (להלן: הקהילה), ונמצא מתאים להשתלב במסגרת זו, שירות המבחן בא בהמלצה "לאפשר את השתלבותו בקהילה הטיפולית".

4. ביום 26.11.2024, לאחר שבית משפט השלום נתן דעתו לתנאים שנקבעו בבש"פ 1981/11 מדינת ישראל נ' סויסה (21.03.2011) (להלן: עניין סויסה), בית המשפט נעתר להמלצת שירות המבחן, בקבעו "כי נוכח העובדה שמדובר במשיב ללא עבר פלילי שלחובתו הרשעת תעבורה אחת, התסקיר החיובי המצביע על סיכויי שיקום והצלחת הטיפול, הבעת הנזקקות הטיפולית והעובדה כי המשיב ישולב בטיפול אינטנסיבי שיטפל בבעיית ההתמכרות בסמים, אני מאפשרת למשיב להשתלב בקהילה הטיפולית 'יוקרה' בהתאם לתנאי המקום".

5. המשיבה לא השלימה עם קביעת בית משפט שלום, והגישה ערר לפני בית המשפט המחוזי. במסגרת הערר נטען, בתמצית, כי לא התקיימו התנאים שנקבעו בעניין סויסה, וכן כי לא ניתן יהיה לאיין את מסוכנותו של המבקש בקהילה הטיפולית המוצעת. בית המשפט המחוזי קיבל את ערר המשיבה, תוך שנקבע כי "המשיב אינו עומד בשלושת תנאי הלכת סויסה. טרם מעצרו הוא לא ראה בעצמו כמי שזקוק להליך טיפולי, ולא שולב בטיפול כלשהו; הפרוגנוזה להצלחת הטיפול אינה גבוהה אלא להיפך, ומקום חלופת המעצר המוצעת בקהילה הטיפולית אינו נותן מענה למסוכנות הנשקפת ממנו בשל מאפייני הסיכון במצבו, הן לביצוע עבירות דומות והן לפריצת גבולות המסגרת".

6. מכאן הבקשה שלפניי.

טענות הצדדים

7. לטענת המבקש, יש מקום להיעתר לבקשתו משיקולי צדק. לגופם של דברים נטען, כי התנאים שנקבעו בעניין סויסה לא מהווים מערכת תנאים נוקשה. בהקשר זה נטען, כי שניים משלושת התנאים



שנקבעו בעניין סויסה מתקיימים בענייננו - "המבקש הביע נזקקות טיפולית ורצון של ממש להשתלב בטיפול" - ובהתאם נטען כי במקרים כאלה בית משפט זה אפשר לא פעם חלופת מעצר, בדמות קהילה טיפולית. זאת ועוד הודגש, כי למבקש תא משפחתי תומך אשר יוכל לסייע לו בהליך הטיפול ולאין את החשש ממסכנותו.

8. המשיבה מצידה התנגדה לבקשה, משהיא לא עומדת באמת המידה לקבלת בקשת רשות לערור, כפי שנקבעה על-ידי בית משפט זה. לגופם של דברים, המשיבה סמכה את ידיה על החלטת בית המשפט המחוזי, תוך שהודגש כי הקהילה המוצעת לא "תיתן מענה מספק למסוכנות האמורה, בהינתן כללי המקום המפורטים בתסקיר, וגם בעניין זה צדק בית המשפט המחוזי בהפכו את קביעת בית משפט השלום".

9. בדיון שהתקיים לפניי ביום 15.12.2024 חזרה באת-כוח המבקש על הטענות המפורטות לעיל, תוך שהודגש כי משפחתו של המבקש הביעה נכונות להפקדת ערובה גבוהה יותר מזו שנקבעה על-ידי בית משפט השלום. המשיבה הביעה התנגדות לשחרורו של המבקש לקהילה, תוך שנטען שענייננו של המבקש לא "מעורר תחושת צדק כל כך חריפה".

דיון והכרעה

10. לאחר ששבתי ועיינתי בבקשה ונתתי דעתי לטענות הצדדים ובאי כוחם, מצאתי מקום לעשות שימוש בסמכותי לפי סעיף 53(א1)(2) לחוק המעצרים ולדון בבקשה כאילו ניתנה רשות והוגש ערר על-פי הרשות שניתנה. עוד מצאתי מקום לקבל את הערר, כפי שיבואר להלן.

11. כידוע, רשות לערור לבית משפט זה על החלטות שנבחנו בערר על-ידי בית המשפט המחוזי, ב'גלגול שלישי', תינתנה במשורה, ורק במקרים חריגים בהם מתעוררת שאלה משפטית עקרונית או ציבורית, או כאשר מתעורר חשש לאי-צדק חמור או עיוות דין (ראו החלטתי בבש"פ 863/23 זיו נ' מדינת ישראל, פסקה 12 (13.02.2023) (להלן: עניין זיו)). אמנם, סבורני שלא מתעוררת בנדון דידן שאלה משפטית עקרונית, שכן ענייננו ביישום עניין סויסה על נסיבות המקרה דנן. לצד זאת, במניין השיקולים אותם שקל בית המשפט המחוזי בבחינת התנאים שנקבעו בעניין סויסה, לא ניתנה לטעמי התייחסות לשיקולים רלבנטיים ומשמעותיים, באופן שיש בו כדי לגרום לאי-צדק בנסיבות ענייננו של המבקש, המצדיק מתן רשות לערור.

12. כידוע, שילוב בהליך גמילה מסמים בתקופת המעצר, הוא חריג ולא הכלל. לצד זאת, כפי שציינתי לא פעם, בעניין סויסה נקבע לכלל זה חריג בהתקיים שניים או שלושה תנאים מצטברים. לאורך השנים תנאים אלה פורשו בהרחבה על-ידי בית משפט זה, כאשר כיום אמות המידה לשחרור נאשם לחלופת מעצר טיפולית הן:

"(א) האם הנאשם התחיל בהליך גמילה עוד בטרם מעצרו, או הביע רצונו לעשות כן; (ב) סיכויי הצלחת טיפול הגמילה, ומידת התאמתו ומוכנותו של הנאשם לטיפול; (ג) גילו של הנאשם והזדמנויות



גמילה שניתנו לו בעבר; (ד) האם יש בחלופת הגמילה כדי לאיין או להקהות את עילת המעצר; (ה) סוג העבירות המיוחסות לנאשם, חומרתן וחומרת נסיבותיהן; (ו) עברו הפלילי של הנאשם; (ז) השלב בו נמצא התיק העיקרי והזמן שנותר עד לסיומו; (ח) גזר הדין הצפוי לנאשם אם יורשע; (ט) נכונות מוסד הגמילה לקלוט את הנאשם; ו-י) החלטת ערכאה דיונית לעומת החלטה בערר (ראו גם: בש"פ 5752/16 וורקו נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (04.08.2016)). רשימה זו אינה בגדר מערכת תנאים קשיחה, וניתן לסטות ממנה במקרים חריגים המצדיקים זאת (ראו מהעת האחרונה: בש"פ 8761/22 אבו סארה נ' מדינת ישראל, פסקה 12 (05.01.2023)) (עניין זיו, בפסקה 13).

13. בענייננו, בניגוד לקביעתו של בית משפט השלום, בית המשפט המחוזי קבע כי עניינו של המבקש אינו נופל בגדר אותם מקרים חריגים המצדיקים לקבוע חלופת מעצר לפי עניין סויסה. בתוך כך, בית המשפט הדגיש את מסוכנותו של המבקש, וכן ציין שלדעתו ספק אם המבקש עומד בתנאים שנקבעו בעניין סויסה, ובפרט באופן שהצדיק את החלטת בית משפט השלום. דעתי שונה.

14. אציין, כי איני חולק על קביעת בית המשפט המחוזי בעניין המסוכנות הנשקפת, לכאורה, מהמבקש. אין עוררין על כך שהמעשים שמיוחסים חמורים, באופן שהקים עילת מעצר עד תום ההליכים המשפטיים נגדו. ברם, כידוע על בית המשפט לבחון אם קיימת חלופת מעצר שפגיעתה בחירות פחותה, כל עוד יש בה כדי לאיין או להקהות את המסוכנות הנשקפת מנאשם, בטרם מעצרו מאחורי סורג ובריה (סעיף 21 לחוק המעצרים; עניין זיו, בפסקה 15). ודוק, חובה זו אף עמדה ביסוד הקביעה שבעניין סויסה, שתכליתה לאזן בין סיכויי הצלחת ההליך הטיפולי ובין צמצום הסכנה הטמונה בעילת המעצר.

ברם, מעיון בתסקירים שהוגשו בעניינו של המבקש עולה, כי המבקש נעדר עבר פלילי וכי הוא ביטא רצון להשתלב בקהילה טיפולית, תוך שהוא מבין כי עליו לעבור טיפול לגמילה מסמים. זאת ועוד, שירות המבחן ציין בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים "כי במידה ו[המבקש] לא ישתלב בטיפול ייעודי בתחום התמכרותו לסמים, קיים סיכון להישנות התנהגות עוברת חוק מצדו בעתיד, בפרט בתחום הסמים והרכוש". לא נעלמה מעיני העובדה כי שירות המבחן הביע ספק באשר ליכולתו של המבקש לעמוד בתהליך טיפול אינטנסיבי. לצד זאת, בשים לב לנכונות הקהילה לקלוט את המבקש, וכן לנוכח התרשמות שירות המבחן והתרשמותי שלי במהלך הדיון ממשפחתו של המבקש, אשר עשויים להוות גורם תומך ומפקח בהליך הטיפולי, הגעתי לכלל מסקנה כי יש לנסות ולאפשר את שילובו של המבקש בקהילה, אך זאת לצד תנאים הדוקים יותר מאלה שנקבעו בהחלטת בית משפט השלום מיום 26.10.2024. תנאים אלה יקבעו על-ידי בית משפט השלום, שהדיון בעניינו של העורר מוחזר בזאת אליו, לרבות שילובם של המפקחים בפיקוח על התנהלות המבקש בקהילה ומחוצה לה; הפקדת התחייבות עצמית; ערבות צד ג'; והפקדת ערובה במזומן.

15. סוף דבר: הערר מתקבל בזאת בכפוף לאמור לעיל. הדיון יושב אפוא לבית משפט השלום לצורך קביעת אופן שילובו של המבקש בקהילה בתנאים הדוקים יותר משנקבעו, לפי שיקול דעתו של בית המשפט. למען הסר ספק, עד ליישום החלטתי על-ידי בית משפט השלום, המבקש יוותר במעצר



מאחורי סורג ובריח.

ניתנה היום, י"ז כסלו תשפ"ה (18 דצמבר 2024).

חאלד כבוב
שופט